

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele se adresează redacției „Foaia Diecezană” iar banii de prenumărațiune și inserțiuni administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș Telefon Nr. 30.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	50 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200 de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei.	
Pe jumătate de an	25 „			
Pe un pătrar de an	12½ „			
Un număr	1 Leu.			

Nr. 65 Pres. ex. 1922.

IOSIF

din îndurarea lui Dumnezeu Episcopul dreptcredincios al
Eparhiei ortodox-române a Caransebeșului.

Tubitului Cler și popor credincios,

*Dar, îndurare și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru
Iisus Christos!*

„Pe Iisus Nazarineanul cel răstignit căutați,
s'a sculat, nu este aici.”

Marcu cap. 16, v. 6.

În lumea cea plină de necredință, de păcate, de răutate; cea plină de lipsa iubirei frățești, a dragostei față de aproapele a venit Fiiiul lui Dumnezeu, blândul Iisus, pentru ca să predice credința în Dumnezeu, dragostea frățească, iubirea de adevăr și dreptate. El a venit „întru ale Sale, și ai Săi nu l-au primit” — după cum ne spune sfântul apostol Ioan în evanghelia sa de astăzi. — Da, nu L'au primit, nu L'au cunoscut, pentru că ochii lumii de atunci, a poporului în mijlocul căruia s'a arătat, erau împăingeniți de păcate, și-a pierdut lumina clară a sufletului, și cei puternici, cari aveau cârmuirea mulțimei, nu puteau suferi adevărul predicat de umilul învățătoriu Iisus. Cuvintele lui Iisus nu erau cuvinte gădilitoare de urechi, ci erau sbiciu de foc pentru cei păcătoși, pentru cei necredincioși, și balsam răcoros pentru cei umili și asupriți. De aci ura, de aci răsbunarea, în urma cărora, și ca să scape de muștrările și învățăturile Lui, L'au dat morții, iară peatra așezată pe mormânt s'a pecetluit cu peceti. Dar toate înzădar! Adevărul și dreptatea nu să poate omori; nu să poate îngropa; nu să poate închide în mormânt pecetluit cu peceti. Nu! „Pe Iisus Nazarineanul cel răstignit căutați?” Întrabă îngerul pe purtătoarele de mir, și le răspunde: „s'a sculat, nu este aici”. S'a sculat, a înviat, a triumfat asupra răutății oamenilor, și prin El a triumfat adevărul și dreptatea, asupra minciunei și nedreptății.

Serbăm astăzi Învierea Domnului, triumful adevărului și dreptății!

Serbarea Învierii Domnului Iisus, a triumfării nevinovăției asupra crimei, a adevărului și dreptății asupra minciunei și nedreptății, și această măreață serbare se repetează an de an și să va repeta cât va fi lumea. Căci totdeauna trebuie să avem înaintea ochilor pe Mântuitoriu nostru Iisus, care cu moartea Sa pe cruce a întărit adevărul învățăturilor Sale; și totdeauna trebuie să avem înaintea ochilor, că adevărul și dreptatea nu să poate sugruma pentru veci, ci mai curând sau mai târziu trebuie să biruească.

Adevărul și dreptatea este temelia organizației sociale, începând dela familie până la cea mai înaltă, care este statul, și această temelie trebuie realizată, căci dela ea atârână fericirea vieții noastre pe acest pământ.

Și ce este adevărul? Mântuitorul Iisus ne spune: „Eu sum calea, *adevărul* și viața“. Deci adevărul este Iisus, învățăturile și poruncile Lui. Și ce este dreptatea? Dreptatea este complexul tuturor virtuților bazate pe *adevăr*. Adevărul și dreptatea este Iisus, deci Iisus și credința în El trebuie să fie temelia noastră a tuturor, ca indivizi, ca familie, ca societate și organizație de stat, pentruca să putem ajunge fericirea. „Căci altă temelie nimenia nu poate pune, afară de cea pusă, carea este Iisus Christos“ zice sfântul apostol Pavel către Corinteni.

Și deci, oricât s'ar sili cineva, ca se intunece acest adevăr, această dreptate, nu va reuși, pentrucă adevărul și dreptatea trebuie să biruească, precum a biruit Iisus, sculându-se din morți prin proprii putere dumnezească. „S'a sculat, nu este aici; iată locul unde l-au pus pe el“ a zis îngerul, încredințând pe purtătoarele de mir despre înviere.

Știind astfel, că temelia noastră trebuie să fie Iisus, problema fericirii noastre în societate ar fi rezolvată. Ei, dar oameni suntem; oameni cu slăbiciuni omenești; oameni lăsați de bunul Dumnezeu cu voință liberă; putem să alegem între bine și rău, și aceasta este cauza, că în lume să arată abateri voite și nevoite dela adevăr și dreptate, năsuinți și silinți conștiente sau inconștiente contrare adevăratei temelii, și așa adevărul și dreptatea suferă în lume. Să nu ne mirăm de aceasta. Știm doară, că protopărinții noștri în raiu erau fericți în continua apropiere de Dumnezeu și totuș au căzut dând ascultare glasului amăgitoriu al șerpelui, voină să fie asemenea lui Dumnezeu, Ziditorului lor. I-au sedus cu minciuna, căci acel șerpe e tatăl minciunii. Așa se întâmplă și în viața noastră pământească, în urma slăbiciunii firei omenești, și în urma lipsei tăriei omului de a lupta cu deosebitele încercări de a înlocui adevărul cu lozinci ademenitoare, frumos sunătoare cari înse poartă în sine pecetea neadevărului. Așa să întâmplă, că suferă adevărul și dreptatea.

Câtă vreme societatea omenească constă din oameni, ființi mărginite, cu slăbiciuni omenești, și câtă vreme e condusă tot de oameni, nu să poate ajunge la o stare ideală, unde să nu poată fi nici o plângere. Starea societății oscilează ca valurile, când să înălța, când să afundă, când să apropie de ideal, fără înse al putea ajunge, când se îndepărtează de el. Sunt perioade de înălțare și de cădere, și aceasta după hărnicia și vrednicia membrilor societății și a conducătorilor ei.

Aceasta se întâmplă și în familie. Și ele au perioade de înălțare și de cădere, dupăcum adecă, la temelia familiei este adevărul nefalsificat, credința în Dumnezeu Mântuitorul nostru și dupăcum membrii ei sunt însuflețiți de această credință și dupăcum să practică în sinul ei virtuțile creștinești.

Astăzi, iubii mei, când serbăm Învierea Domnului, biruința adevărului și dreptății am o dorință, și aceasta vă rog să o îmbrățișați și se o puneți la inimă. Această dorință este: se practisați atât în familie, cât și în deosibitele noastre organizații sociale adevărul și dreptatea. Practica adevărului și dreptății aduce inimă curată, conștiință liniștită; ea înaintează binele singuraticilor, a familiilor și societății, asigurându-ne viață tihnită și fericită pe acest pământ.

Să nu ne tulburăm, dacă în viața noastră de toate zilele obvin momente, când, sau în faptă, sau ni-se pare numai, că adevărul și dreptatea este prigonită, ci să luptăm pentru adevăr și dreptate; să ne exercităm în adevăr și dreptate împlinind cerințele adevărului și dreptății; acestea să ne fie stele conducătoare, bine știind că: adevărul și dreptatea nu să poate sugruma, nu să poate nimici, nu să poate înmormânta, ci la timpul său răsare cu putere biruința adevărului și dreptății, căci vecinic este adevărul și dreptatea precum vecinic este Iisus Cel restignit, a Cărui înviere îngerul a împărțit-o mironosițelor cu cuvintele: „S'a sculat, nu este aici“.

Darul Domnului nostru Iisus Christos să fie cu voi cu toți! Amin!

Al vostru tuturor

Caransebeș la sărbătorile Învierii Domnului, 1922.

Cu dragoste părintească

Dr. Iosif Tr. Badescu

Episcop.

ÎNVIEREA DOMNULUI

de G. Noaghea, presbiter, profesor de liceu.

Învierea Domnului, sau Paștile, e după concepția creștină cea mai mare serbătoare, precum se și cântă: „serbătoare este serbătorilor“.

Adevărat. Căci prin nici o altă minune nu ni-s'a arătat în modul cel mai evident *Dumnezeirea lui Isus Hristos*, ca tocmai prin minunea învierii Sale din morți, care e minunea minunilor.

Învierea lui Isus Hristos, după înfricoșatele patimi și după moartea cea mai grozavă, prin răstignire pe cruce, arată până la evidență, că Isus Hristos a fost în o singură persoană om adevărat și Dumnezeu adevărat.

Învierea Domnului e baza creștinismului. Creștinul, care n'ar crede în învierea lui Hristos, nu se poate numi creștin.

Sf. apostol Pavel zice: „Dacă nu a înviat Hristos, atunci predicarea noastră este deșartă și credința voastră este deșartă“. (I. Cor. c. 15, v. 14)... „Iar dacă Hristos nu a înviat, deșartă este credința voastră; încă sunteți în păcatele voastre. Atunci și ceice au adormit în Hristos sunt perduți“. (I. Cor. c. 15 v. 17—18).

Fără credința în învierea Domnului întreg edificiul creștinismului s'ar dărâma și s'ar nimici.

De aceea adversarii creștinismului au căutat să atace mai ales faptul sigur al învierii lui Hristos, susținând că Isus n'a înviat din morți.

Probele aduse de apărătorii creștinismului și anume: 1) Jidovii înșiși n'au putut să afirme și să dovedească nici odată că n'ar fi înviat, ceea ce de sigur ar fi făcut-o dacă Învierea nu s'ar fi întâmplat; 2) Mărturia sfinților Apostoli, cărora li-s'a arătat în mai multe rânduri Domnul după învierea Sa și cari au fost apoi și martori ai Înălțării Sale la ceriuri; apoi 3) Mărturia celor 4 evangeliști, dintre cari Matei și Ioan au fost și apostoli și cari în mod cu totul independent unul de altul și totuși fără contradicere au descris în mod plastic Patimile, Învierea și Înălțarea Domnului la ceriu, — aceste probe palpabile au spulberat toate „dovezile“ contrare și numai cei orbiți și cei neserioși mai pot avea îndoială.

Este absolut sigur și dovedit, că Domnul nostru Isus Hristos a înviat din morți.

Faptul acesta minunat al Învierii produce în sufletul creștinilor adevărați cea mai mare bucurie și fericire, cum mai mare nu se poate închipui. Căci Învierea Domnului arată în mod clar și lămurit că *Dumnezeu-Fiul s'a pogorât din ceriu ca să ne mântuiască pe noi din ro-*

bia morții și a iadului. Se poate o fericire mai mare, decât convingerea, că tu creștine, ai scăpat de chinurile iadului și că numai dela tine depinde, ca să fii fericit în vecii vecilor?

Apoi Învierea Domnului produce în sufletul creștinilor siguranța, că și noi, oamenii, vom învia. Aceasta nu numai, că ne-a spus-o Mântuitorul în diferite rânduri, ci ne-a demonstrat-o în modul cel mai intuitiv prin învierea sa proprie din morți.

Isus s'a arătat prin toate faptele sale, că e Dumnezeu, că prin urmare nu e supus păcatului, nici morții, că nu spune decât adevărul curat, că din tot ce ne-a învățat și ce ne-a spus nimic nu se poate nega nici restălmăci. Deci atât învățătura Sa, cât și Învierea Sa ne fac să fim siguri că și noi vom învia, după moartea temporală, ca apoi să trăim în veci.

Această siguranță a învierii morților produce în inimile creștinilor cea mai mare bucurie. E culmea bucuriei creștinești!

De aceea Învierea Domnului e pentru tot creștinul cea mai mare serbătoare, e praznicul praznicilor, când trebuie să iertăm pe toți cari ne-au greșit și să ne îmbrățișăm unii pe alții strigând unul cătră altul, plini de fericire:

Hristos a înviat!

Prinii Gramaticii Români Bănățeni:

Iorgovici, Buda 1799, Diaconovici Loga, Buda 1822.

(Stârșit)

Legea istorică a grupului *ei* latin, la noi și la toți neolatinii e *ch*; d. e. clar = chiar. Ci legea asta a încetat, când limba noastră s-a diferențat și separat definitiv. Az orice neologizm se introduce după chipul cum sună în limba de împrumut²⁵). Iorgoviciu la pg. 18 ne învață, ca să zicem: clar, exclus, proclamare, declarare și nu cum ar fi istoric: chiar, eschis, dechierare. Am ațetat mai sus că dânsul spune rupt ales: „*La aceasta eu după regulile istoricești nu caut, ci mă uit numai la redecina nații și a limbii*“ (pg. 13).

E foarte regretabil însă, că Iorgoviciu nu se mărginește la acest principiu sănătos de a nu strămuta sunetele neologizmelor, ci voește să schimbe sunetele unor cuvinte vechi românești de origină latină, în sunetele din limba originală latină.

Eată cât e de nostimă și plină de cusururi argumentarea:

„Am descoperit, că într'unele vorbe învăluite în groasa negură a necunoștinței regulilor

²⁵) *Manliu* o. c. pg. 112.

gramaticеști, s-au schimbat unele litere mai moi în mai aspre, precum în loc de *sole* zicem *sore*; în loc de *sale* sare; pentru salire sărire, care schimbare o judec stricătoare limbii noastre:

1. pentrucă așa schimbare a literilor e împotriva normei;

2. prin așa schimbare limba s-a mai micutelat la cuvinte. Nelegiuirile schimbării acesteia și din însăși limbă noastră se arată în vorbele cele compozite: dela salire, zicem saltare, nu sărtare, de unde pronunța noastră nu rabdă schimbarea sărire din salire“ (pg. 18—19).

Iorgoviciu e deplin convins, că limba noastră era pe vremi bogată, variată; ea a scăzut apoi în raport cu defectarea științelor și a culturii:

„Tu cititoriule binevoitor dache vei deschide ochii minții tale și vei strebate la redecina cuvintelor a limbii noastre, adevche de vei judeca de limba noastră nu dope părere, ci dope ființa limbii, te vei încredința că cuvintele cele de lipse în limba noastră, pentru științe se cuprind înveluite în redecina cuvintelor a limbii noastre și pentru aceia s'au zeuitat²⁶⁾ din limba noastră pentru că științele, ca pricina a cuvintelor acestora, s'au veșcezit în limba noastră una cu starea nației.

...starea noastră a Românilor de acuma ne arate chiar că așa departe am căzut din floarea științelor și a limbii cât acuma cuvintele de științe, care s-au întrebuițat în redecina limbii care noi o vorbim, se par *noo* în starea aceasta a fi streine“.

Am arătat, că Iorgoviciu vrea să se formeze o limbă cultă la noi, în carea să scriem, dar și până atunci când scriem pentru masele inculte, trebuie să ne folosim de un limbaj propriu lor:

„Deci cel ce trebuie să scrie ceva, trebuie să aleagă așa cuvinte, care²⁷⁾ sunt spre înțelegerea materiei, ce scrie. Dache materia aceia e spre învețetura oamenilor celor proști, atunci scriitoriu trebuie să întrebuițeze așa cuvinte, cu care²⁸⁾ vorbind să-l înțelcagă aceia pentru care²⁹⁾ scrie“.

Iorgoviciu nu se îndestulește numai cu derivările și importul de neologizme din latină, ci spre a îmbogați și nuanța limba noastră, împrumută și dela francezi: *avanțerui*, *avanțimânt*.

VI.

Referitor de flexiunea substantivelor de declinațiunea a II zice:

²⁶⁾ Bănățenism. Diftongul *oa* îl scrie rar; îl redă cu *o*.

^{27—29)} Profesorii din Brașov: *dr. Bogdan* și *Banciu*, se disputau, cu patimă, în „Gazeta Transilvaniei“, Brașov: 1914, nr. 17—18 și 27 asupra formelor care, cari. Iorgoviciu cu 115 ani mai înainte a găcit care e forma literară corectă a pronumelui relativ. Vezi și ici nota 5.

„Toate numele românești cele ce vin din limba veche românească și sunt în a 3-lea declinație se pronunție în limba noastră în *cazu*³⁰⁾ *nominativu*³¹⁾ ca în limba cea veche, cum se pronunție în *cazu*³²⁾ *ablativ*³³⁾ spre exemplu bunetate, dela *bonitas-tis-te*, sanitate, dela *santitas* ș. a. Pricina acesteia este, că în limba latinească și articulu și nomele se decline, iar în limba noastră ca și în cea franțuzască și talie-nească articulu numai se decline, prin care ne depărtăm o *țiră*³⁴⁾ de limba lătinească, ca de o limbă moartă“ (pg. 34).

Pentru prima dată la noi Samuil Micu în gramatica sa din 1780, Viena, a susținut tema, că numai articolul se declină, terminația, numelui nu se schimbă³⁵⁾.

Tempea în gramatica din Sibiu publicată cu 17 ani mai târziu ca alui Clain, complextează și zice, că în toate limbile neolatine numele nu se declină, ci singur numai articulu (pg. 7). Lor le urmează: Iorgoviciu, Diaconoviciu Loga, (pg. 34) anul 1822, Gheorghe Saulescul prof. Iași în Gramatica Iași 1833 pg. 24 și 37 și M. Petre Câmpeanu, prof. Iași în gramatica din Iași 1848 pg. 30.

Părerea lui Iorgoviciu, că cazul subiect, *nominativul* românesc e născut din *ablativul* singular a fost adoptată și apărută de filologii: Cipar, Laurian, Maxim și alții. În urma lui Diez și Lambrior (Carte de cetire pg. 14) âzi toți recunoaștem paternitatea *nominativului* nostru singular, în *acuzativul* singular, latin³⁶⁾.

Adevărul banal de az, că dezvoltarea culturală a unui popor, stă în raport drept cu cultivarea limbii naționale, Iorgoviciu îl toarnă lapidar, acum 12 decenii în dictonul: „Limba și *nația* cu un pas pășesc“.

Am văzut, că o sumă din principiile, din „Observațiile de limbă“, ale lui Iorgoviciu, sunt principii noi pentru limbistica noastră românească. Până la dânsul nimenea nu le contemplase! Din acestea o bună parte normează și vor norma pe vecie viața limbii literare a românilor din patru unghiuri.

Ni-o spune el și o știm și de airea, cu toate astea o bună parte din intelectualii contemporani au ramas binisor impasibili, cu privire la cercetările și mai bine zis la rezultatele pe atunci încă disputavere ale acestor examinări: seci, ingrate și nu puțin obositoare.

³⁰⁾ Omite pe *l*. Așa fac bănățenii și az.

³¹⁾ Cu *u* final.

³²⁾ Fără *l*.

³³⁾ Fără *u* final.

³⁴⁾ Provincialism bănățan.

³⁵⁾ Ionașcu o. c. 19 și 20; 48; 54; 84; 111; 113 și 176.

³⁶⁾ Manliu o. c. 87. Ionașcu o. c. 113 și 255. Nădejde o. c.

Ba a fost chiar și hulit pentru îndeletnicirile acestea. Eată ce a fixat preotul român din Pesta, logojanul Ioan Teodoroviciu în cartea sa tipărită la Buda în 1813: „Au fost început prea învățatul răposat Pavel Iorgoviciu, (a decedat în 1808) a preamăritei tabule de județ pirat *notarius*, cărțicele a. alcătui și în tip a le da, însă văzând el că nevoița lui puțin se prețuiaște, încă în loc de mulțemire de la unii multă defaimare au căpătat, mai încolo a se sârgui au încetat“.³⁷⁾

Referindu-se la această circumstanță dl Iorga, marele cenzor și cunoscător al mișcărilor culturale și literari, de pe vremea lui Iorgoviciu, are cuvinte justificatoare pentru indiferentismul din vorbă. Zice Domnia-lui: „dar lectura *opuscului* nu e ușoară, acest adept al filozofiei fiind iubitor de raționamente fără de sfârșit asupra: națiunii, educațiunii și a altor concepte vage“.

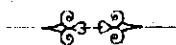
Această sumară excurziune în grădina filologică de acum 122 de ani, a unui cărturar bănațan, cred a o termina mai cu recunoștință, dacă împrăpătez aici cuvintele unui alt bănațan filolog al timpului de az.

„Paul Iorgoviciu în „Observațiile de limba românească“, tipărită la Buda în 1799, desvoaltă o activitate, dacă nu mai însemnată decât Micu cu *Elementa linguae dacoromanae*, cel puțin tot atât de valoroasă ca gramatica semantică alui Micu-Șincai, făcută după moda de pe atunci . . . și a ridicat glasul [contra: Clain, Șincai, Maior, postumii: Laurian, Maxim, Cipar] amintitul Paul Iorgoviciu, acărui activitate sceptică față de etimologismul intransigent e o probă eclatantă pentru înfrânarea libertății prea mari a inimii în afacerile cugetării“.³⁸⁾

În două-trei comunicate viitoare ne vom încerca a reconstrui viața lui Paul Iorgoviciu și a nepotului său, tot așa de nenorocit Dr Iosif Iorgoviciu, profesor la școala de învățatori români ortodoxi din Arad, mort în tinerețe; pe baza cunoștințelor *de până acum* tipărite răsipit prin cărți și foi române și străine.

Un studiu complet și demn de Paul Iorgoviciu, e rezervat să-ni-l facă aceia, cari vor putea consulta hârtiele ce-l privesc și cari afirmative az ar fi în mâni sârbești — cum în acele mâni a fost și Paul Iorgoviciu — și sunt păstrate în arhiva urbei Vârșet. Chiar și celebrul Dicționar ar exista acolo și nu e ars cum se credea.

(Sfârșit)

Iubirea

de preotul Sinesiu Bistreanu.

Religia e îndemnul viu care esoperează contactul între Dumnezeu și sufletul omului.

Prin religie Dumnezeu ne vorbește, învață, descoperă mărirea și voința sa, întreaga-i iubire; iar noi îl ascultăm, învățăm dela dânsul, îi credem și-i urmăm chiemării, îl întâmpinăm prin rugăciune și ascultare, și mereu devenim supuși lui, apropiindu-ne mult de voința sa, pân'ce întreaga inimă odihnește la sânul său dumnezeesc.

Cât e de mareț alcătuită această lume și totuș odată să prăbușește ca o nimica; însă omul care împlinește voința lui Dumnezeu rămâne veșnic.

Să slujim deci lui Dumnezeu cu trupul și sufletul!

Tot Dumnezeu a sălășluit în om iubirea; deci să cercetăm: ce este iubirea?

O inimă tineră auzind rostindu-să cuvântul „iubire“ imediat să lărgeste, bate mai cu vioiciune; căci deși e un cuvânt care zilnic să rostește totuș e atrăgător, ademenește mult, ca: lumina și căldura.

Iubirea e un cuvânt plin de farmec, un ceva lipicios ce atârână de o putere elementară, fie apoi aceea cerească sau diavolească; așa după cum e atrasă inima spre ce-i bun, nobil și frumos, or din potrivă, depărtându-să de Dumnezeu și ademenită de duhul satanic: e târită spre păcate, patimi și sigura și totala nimicire.

Iubirea e pământul matern roditor, izvorul și rădăcina tuturor faptelor nobile, — se înțelege, încât e iubirea aceasta cerească și dumnezească; iar dimpotrivă tot iubirea e prilejul tuturor păcatelor posibile, patimilor și durerilor, e șerpele cel de odinioară în rai, care ademenește și înșeală pe om, de îndată ce dânsa e în contradicere cu voința dumnezească, cu conștiința și mântuirea sufletului.

Întreaga vârtute creștină, începând dela copilul bun și ascultător și pân' la zelosul ade-vărat preot — ca ucenic al Mântuitorului —, și a morții eroice a martirului, toți la oalță sug cele mai destoinice puteri de viață din iubirea creștină, așa ca: puterea de lucrare și stăruința, apoi rezistența în lucrare și jertfire.

Tot astfel din iubire izvorește, începând dela micul copilăș și pân' la omul matur, greșelele și patimile deșertăciunei și a seducerei diavolești.

Inima reinvie numai în momentul când îi să rostește cuvântul iubire; iar sufletul capătă voință de luptă și jertfire numai în momentul însuflețirii prin iubire.

³⁷⁾ „Moralnice sentenții, sau folositoare pilde“. Ion Teodoroviciu a fost primul preot român în Pesta.

³⁸⁾ Dr Iosif Popovici, în periodical Transilvania, Sibiu 1902 nr. II pg. 10—11; Din pragul comunității Româno-Slavs.

Iubirea și însuflețirea sunt promovatorii faptelor mari!

Iubirea stă în relație cu bucuria și norocul înzestrate inimii omenești și are de scop îndeplinirea binelui; iar răul nu-l va promova.

Cu cât binele făcut e mai considerabil, orică la aparință ar fi astfel după judecata noastră, cu cât e și mai ademenitoare puterea ce să imprimă în inimă, cu atât mai mult să cucerește puterea minții, a gândirii și a închipuirii; căci toate au de scop reproducerea frumosului.

Complăcerea minții renaște și crește în om pofta de a câștiga și posedea și a folosi bunătatea aceea adevărată a ființei iubite.

Și dorind ceva, voind a posedea ceva, să iubești în om bucuria recunoașterii, a dorinței spre a posedea; a puterii voinței de câștig și a suportării or-ce obstacole și a învinge or-ce greutăți.

Pierderea cauzată prin nesuccesul dorinței naște în om o durere în inimă, o tristețe și abatere, carea de multeori degenerază în oboseală și disperare.

Sustin, că iubirea e ornatul unui înger bun, or a unui demon, și să furișeze în inima jună și-l povățuiește pe om ca prințansa să creeze înger sau demon; deci s'o știm că iubirea e o afacere mult mai serioasă.

Celce-i tiner să să întrebe pe sine cu toată serioșitatea și onestitatea: ce l-a ademenit mai mult, hainele frumoase, fața frumoasă, averea or promisiunea unei slujbe sau lefterii, or-că în fine bucuria pentru plăceri necuviincioase!

Să să întrebe, oare gândurile și visurile l-au condus pe căi neonestе, spre cutare ființă cu urită reputație! În fine să să întrebe: ce a iubit, ce a comis necinstit, a jertfit or nu, și ce a suferit spre a-și îndeplini dorința inimii!

Să întrebăm fiecarele mintea cea trează și nepartinitoare, conștiința noastră: secerat-am laude or admonieri dela părinți or superiori pentru faptele noastre?

Tot natul dorește fericirea, dar și aceea s'o știm că: fiecarele e făuritorul propriului noroc; iar spre scopul acesta sunt hotărâtori și anii!

De voim a trăi, să ținem poruncile, cum a zis odinioară Mântuitorul către tinerul din evanghelic.

Și ajungând la respântie, ca să aflăm calea adevărată, ca să știm alege și să nu fim seduși: să ne rugăm mult!

Var, 27 Martie 1920.

Suflete bune...

Viu este cuvântul lui Dumnezeu și lucrător, și mai ascuțit decât sabia cu două tăișuri.

Ap. Pavel. Ebrei 4, 12.

În aceste timpuri grele, în aceste vremi de cumplită anarhie morală, când vedem, că credința a slăbit din inimile multor oameni, și în schimb au început să adie asupra lor un vânt al creziilor, perzător de suflete, ne cade bine când aflăm, că totuși se găsesc oameni cinstiți, cu credință tare în Dumnezeu și învățăturile maicii noastre biserici, suflete bune, cari cu drag jertfesc din prisosul muncii lor cinstite; pentru înfrumșetarea locașului Dumnezeesc.

În urma groaznicului război ce trecu, din sufletul multora s'a pulverizat o foarte mare eergie morală și fizică și a lăsat în el un mare gol, o vastă pustiire sufletească, dupăcum zice și fostul ministru, poetul Oct. Goga.

Datorința bisericii în toate timpurile a fost, cu atât mai vărtos acum este, a se îngriji, ca credința să nu slăbească din sufletul poporului, ci să se manifesteze și mai viu, să fie un izvor de energii sufletești, purura curgător.

Pentru întărirea credinței în sufletul poporului, maica noastră biserică a folosit ca mijloace cuvântul apostolilor de odinioară, și zelul cuvântului preoților de astăzi.

Ca atare preot se arată și preotul Adrian Cioloca din comuna Brebul venit abia de un an în comună, care prin sfaturi înțelepte și predici bine alcătuite deșteaptă în sufletul poporenilor săi simțul de jertfa.

Așa simțindu-să la sânta noastră biserică lipsa „ușilor împărătești”, cari în urma vechimei lor (120 ani) erau ruinate, a făcut apel la inimile generoase și îndată s'au și aflat trei creștini pioși și anume: Iulian Vuc, Nicolae Zgărcia și Dimitrie Stariu cari sa le facă de nou.

Au și fost făcute artistic, atrite și pictate foarte frumos de pictorul Gh. Baba din Caransebeș cu prețul de 3.100 Lei.

În Dumineca Florilor a. c. au fost sfințite de preotul local în prezența unui public foarte numeros și tlate spre folosință.

Sânt o podoabă aleasă a bisericii din Brebul. Cu ocaziunea aceasta preotul Adrian Cioloca a rostit o cuvântare foarte potrivită și instructivă dezvoltând tema despre credință și milostenie, despre facerea de bine și jertfa ce trebuie să o facem pentru înfrumșetarea casei Domnului, după cuvântul Apostolului că: credința fără fapte este moartă, și că: „pe dătătorul de bună voie, iubește Dumnezeu”.

Poporul a răsplătit la fine cuvintele frumoase ale păstorului lor cu mulțumiri sincere, iar celor trei donatori creștini evlavioși, oameni cinstiți și harnici, suflete bune, cari se îngrijesc nu numai de trupul cel muritor, ci și de sufletul cel nemuritor și mântuirea lui, le-au urat viață lungă lor și familiei lor, fericire și liniște sufletească, precum și sporire în averea lor, ca să mai poată face asemenea jertfe frumoase pe altarul Domnului, plăcute nu numai oamenilor ci și lui Dumnezeu; iar pilda lor frumoasă să îndemne și alte inimi a face asemenea.

Brebul la 28 Martie 1922 v.

inv. GEORGE CĂTANĂ

Sentimentul datoriei la cetățenii de azi ai României Mari.

Cetită în una din șezătorile literare, aranjate de cercul didactic din Caransebeș. De Pavel Iumanca învățător.

(Continuare)

La noi nu prea e dezvoltată mândria națională. Tăria aceea de suflet, care să ne dea curajul, ca în orice împrejurări să fim gata, să ne apărăm demnitatea noastră națională, e așa de rară. Poate nicăiri nu se simțesc bine străinii, ce pleacă în lume să se procopsească, ca în țeara românească. Toate neamurile, ce locuiesc în jurul nostru, vin aici la noi, căci aici e Canaanul, unde curge lapte și miere. La noi sunt primiți cu dragoste și menajați mai bine ca la dâșii acasă. Am trăit ani de-a rândul în trudă și sărăcie, am muncit brazda cu crunte sudori și străinul ne-a dus belșugul. Și umiliția aceea de sclavi ai tuturor încă n'a eșit din sufletele noastre. Nu e destul, că ne iubim țeara și neamul, ci *trebuie să fim mândri că suntem Români*. Auziți atâți mișei, atâtea secături, cari parecă își fac o mândrie, când afirmă că „De n'ar fi Țigani noi Români am fi cei din urmă”. Noi nu trebuie să ne asemănăm cu Francezii, Englezii... și cu celelalte popoare din apus. Neamurile apusului s'au putut desvolta în tihnă până când noi am fîm *pięptul donăzeci de veacuri tuturor pulcoaielor barbare*, ce veneau din răsărit. De noi s'au sfărâmat toate năvălirile turbate, ce le cunoaște istoria.

Să scormonim vechile cronici, să cunoaștem șirul nesfârșitelor lupte pentru conservarea națională și atunci să ne gândim, că numai *tăriei noastre naționale fără păreche în analele istoriei, se poate mulțumi că mai există azi neamul românesc*. Și pentru această tărie ce n'a slăbit nici odată în trecutul nostru așa de viforos, să fim mândri că suntem Români

Ne trebuie mai mult *șovinism național*. Nu șovinism păcătos, cum au avut fie ierțaii noștri stăpâni, ci un șovinism cinstit și demn. Nu trebuie să tindem la suprimarea libertății personale și naționale a nimănui, dar nici să nu permitem terfelirea dreptului, cinstei și demnității noastre. Să respectăm cinstea, dașunile, obiceiurile și demnitatea fiecărui individ și fiecărui neam, dar să pretindem în același timp, să ni se respecte și demnitatea noastră. *Avem o limbă, avem o țeară, avem o credință. Sunt produsul a sute de ani de luptă și suferință, să fim mândri, că le avem și în orice împrejurări, prin orice jertfe să le susținem, să le păstrăm cum ni le-au păstrat și strămoșii*.

Mi-aduc aminte de o mică întâmplare pe care am cetit-o cândva, nu mai știu unde: După războiul franco-german dela 1871, unde Franța a fost înșenunchiată, dar nu umilită, un Francez, care luase parte activă la război, călătorea cu trenul prin Germania. În același compartiment cu dâșul călătoria și un oficer german. Aflând că străinul e Francez, Germanul a început să-și bată joc de Franța și de poporul francez. Francezul prezentându-se, îl roagă frumos și afabil, să nu-și bată joc de patria sa. E Francez, e mândru de numele său, de neamul și patria sa, pe care o iubește, oricum ar fi ea de desconsiderată în ochii unui străin. Simțul său de bun Francez se revolta și se simțea adânc jignit în demnitatea sa de bun cetățean al Franței. Germanul cu o mândrie rău înțeleasă, răspunde cu un hohot de răs batjocuritor și cu alte înjurii și mai murdare. Atunci în sângele Francezului se revolta întreagă mândria națională a neamului seu, lovește în frunte pe Neamț, îl aruncă pe fereastră și la cea dintâi stație se dă prins

cu fruntea sus, că a omorît un oficer German, care a culezat să-și bată joc de Franța.

O astfel de mândrie să încălzească sufletele noastre, mândria cinstită și nobilă a Francezului și să ne ferim de mândria provocatoare și obraznică a Germanului din poveste.

Noi din firea noastră suntem prea indulgenți, prea iertători. Sunt printre noi atâți străini, cari și acuu își bat joc de noi și de neamul nostru. Le-am iertat toate faptele lor făcute neamului nostru. Și dacă le-am trecut cu vederea batjocurile ce ni s'au adresat atunci, n'ar trebui să le permitem azi. „*Ține minte*” Români, dar e bun și iartă. Suntem obiceiuiți poate să vedem o superioritate în străin, față de neamul nostru. Menajăm atâți parazii streini pe corpul nostru românesc, umblăm cu ei cu mânuși și vedem cu ochii disprețului ce ni-l aruncă unde numai pot.

Ar trebui să punem mai mult preț pe noi și pe numele nostru. Nu trebuie să provocăm pe nime, nu trebuie să ne atingem de cinstea și demnitatea altor neamuri, dar trebuie să fim la locul nostru atunci când e vorba de cinstica și demnitatea noastră și să știm face palma pumn ca să astupăm gura murdară a celui ce ne calomniază neamul și țara.

Mai multă mândrie, mai multă demnitate națională, mai mult șovinism de răsă, suntem doar frași de același sânge ca Francezii.

(Urmează)

Ș T I R I

HRISTOS A INVIAT! strigăm tuturor colaboratorilor, cetitorilor și amicilor noștri.

Regina noastră Maria a plecat de la Belgrad la Atena, unde fiică-sa principesa Elisaveta, soția diadohului, zace bolnavă de febră tifoidă.

Regele iugoslav Alexandru va veni pentru câteva zile la Sinaia.

Aducerea clopotelor bisericii catedrale din Caransebeș. Mercuri în 12 Aprilie n. au fost aduse dela gară cu mare solemnitate clopotele procurate prin jertfa credincioșilor pe seama bisericii catedrale din Caransebeș, în locul clopotelor luate de dușmanii noștri seculari în decursul războiului mondial. Procesiunea pentru aducerea clopotelor a plecat dela biserică și a fost formată din: o ceată de jûni călăți, purtând în frunte un steag tricolor; ministranții, elevii teologi și pedagogi, cari pe tot parcursul drumului au cântat tropare spre lauda lui Dumnezeu; *preoții în ornate* și anume: P. O. Dni protopresbiteri Andrei Ghidiu, Spiridon Sandru și George Petrescu; un car cu 6 boi, frumos împodobit cu verdețai și cu flori, pe lângă car o frumoasă cunună de domnișoare în costum național; epitropia parohială și public numărös, mai ales femei, care — deși timpul era rece și ploios — n'a pregetat ci a venit cu mare bucurie să asiste la acest act înălțător de inimi. Printre asistență am remarcat și pe Dl primar al orașului Fr. Pauck. Clopotele — trei la număr — au fost așezate cu multă grijă în carul destinat și în ordine deplină și cu cântări sfinte procesiunea a venit cu clopotele până la biserică unde au fost fotografiate în car dimpreună cu preoții celebranți, apoi au

fost așezate în biserică până la ziua sfințirii lor, care va avea loc a doua zi de Paști.

Hirotonire. P. S. Sa Dl Episcop diecezan a binevoit a hirotoni întru diacon pe candidatul de preoție *Liviu Grozavescu*, ales capelan în Corneareva. Actul hirotoniei a avut loc Joi în 13 Aprilie n. în capela episcopoească.

Corpurile legiuitoare s'au închis pe timp nehotărft.

Conferența dela Genova s'a deschis: România e reprezentată prin ministrul președinte Brătianu.

Răscoală în Irlanda. În Irlanda s'au întâmplat de repetite ori ciocniri sângeroase între naționaliștii irlandezi răsculați și trupe engleze. Sunt mulți morți și răniți.

Înmormântarea protopopului Vasile Saftu, inspector general al clerului militar etc. a avut loc Dumineca trecută la Brașov cu pompa cuvenită, asistând școalele primare și secundare, armata cu muzica, autoritățile, corpul ofițeresc, societățile și corporațiunile, reprezentanții clerului, profesorii și învățătorii și numeros public. Au vorbit: *Dr. I. Blaga* directorul liceului clasic gr. or., preotul *Anrel Nistor* în numele Asociației clerului din Transilvania și Banat, *Dr. V. Bologa* în numele metropolitului și a Consistoriului din Sibiu, părintele *I. Prișcu* în numele preoției din tract, directorul *I. Pricu* în numele comitetului parohial și dir. *St. Popovici* în numele Asociației învățătorilor. Eforia școlară al cărei president eră defunctul, a dăruit în loc de cunună 5000 Lei la fondul Dr. V. Saftu pentru Masa studenților din Brașov. Pentru acelaș scop s'au mai dăruit încă 3000 Lei. Odihnească în pace și fie-i amintirea în veci neuitată!

Alegerea de protopop la Buziaș. Marți în 11 April n. s'a ținut la Buziaș sinod protopresbiteral pentru alegerea de protopop al tractului Buziaș. Sinodul parohial având să-și dea votul colectiv în unanimitate a votat pentru administratorul protopresbiteral Dl *Ioan Gheția*.

Sinodul protopresbiteral electoral a fost presidat de P. On. D. protopop *Ioan Pepa*, comisar consistorial. Rezultatul a fost: părintele *Ioan Gheția*, administrator protopopesec în Buziaș a întrunit 56 voturi, părintele *Romul Muntean* din Lighet 11 voturi.

Cercuri religioase. Conștii de chemarea noastră de misionari ai cuvântului, constituiți în cerc religios, preoții secției Domașnea, la care aparțin parohiile: Cornea, Cuptoarea, Mehadica, Verendin și Luncavița, începând din 25 Ianuarie 1922 am cercetat satele Mehadica, Cuptoare, Luncavița, Verendin și Cornea, unde poporul ne-a primit cum nu se poate mai bine. În fiecare loc s. liturgie s'a săvârșit de către preoți străini, dintre cari unul a predicat, iar un altul a ținut conferință de regulă în școala comună. Setea cu care am fost ascultați, a deșteptat în fiecare din noi dorul și ambiția de a continua cu orice preț aceste conferințe cari numai spre educarea și moralizarea lumii servesc. În unele locuri corurile conduse de harnici învățători au înălțat foarte mult nimbul serbării, dar durere că nu în toate satele pot face aceeaș constatare. Până la Înălțarea Domnului — când se începe al doilea ciclu, vom termina și cu celelalte comune pe unde încă nu am fost. Ideia fericită a înființării cercurilor religioase urmărește un scop sublim, dar să cere muncă, râvnă, stăruință și timp, ca în urma lor să se vadă roade îmbelșugate. Începutul l-am făcut, și putem zice cu apost. Pavel: „că nu am alergat în deșert, nici nu ne-am ostenit în deșert”. (Filip. 2, 16).
de N. V. preot.

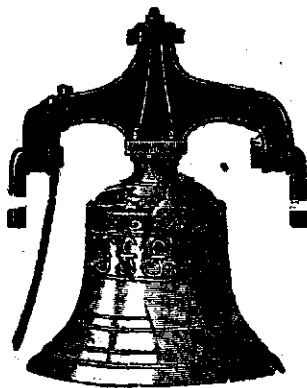

A apărut în Editura Tipografiei Naționale din Lugoj:

Calendarul călătorilor

cu mersul trenurilor pe toate liniile Căilor Ferate Române. Valabil dela 1 Ianuarie 1922.

Prețul 10 Lei.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote

și fabrică de scaune de fer pentru clopote

TIMIȘOARA-FABRIC.

52—52

Calculări de preț să trimit gratuit.